



**Užsienio ir Lietuvos šalių sporto srityje dirbančių NVO bendradarbiavimo
su savivaldybėmis gerųjų praktikų sąvadas**

PROJEKTO VYKDYTOJAS: LIETUVOS SPORTO FEDERACIJŲ SAJUNGA (TOLIAU – LSFS)
PROJEKTAS: „GEROJO VALDYMO PRINCIPŲ TAIKYMAS LSFS NARIŲ IR JŲ SPORTO ORGANIZACIJOSE“,
(Pagal 2020 –03 – 04 Valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartį Nr. NOBP1-134)

Projektui lėšas skyrė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Turinys

ĮVADAS	2
NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ IR VIETOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ BENDRADARBIAVIMO SAMPRATA	3
VIETOS VALDŽIOS IR NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ BENDRADARBIAVIMO MODELIAI	4
NVO IR SAVIVALDYBIŲ BENDRADARBIAVIMO PRANAŠUMAI.....	6
NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ IR VALDŽIOS INSTITUCIJŲ BENDRADARBIAVIMAS TEIKIANT FIZINIO UŽIMTUMO BEI SVEIKOS GYVENSENOS UGDYMO PASLAUGAS	8
LIETUVOS IR UŽSIENIO GEROJO VALDYMO PRINCIPŲ TAIKYMO PRAKTIKA	8
APIBENDRINIMAS	18

Įvadas

Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymo 2 str. 3 d. apibrėžta, kad nevyriausybinių organizacijų institucijų ir įstaigų valdymo nepriklausomas savanoriškumo pagrindais įsteigtas visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra siekti politinės valdžios arba įgyvendinti vien tik religinius tikslus. Nevyriausybinų organizacijų pagrindinis veiklos tikslas yra grupės (narių) ar visuomenės intereso gynimas, viešosios gerovės kūrimas. Todėl siekiant užtikrinti Lietuvos strateginius siekius, apibrėžtus įvairiose nacionalinėse bei Europos Sąjungos strategijose bei programose, siūloma stiprinti ir remti Lietuvos nevyriausybinų organizacijų (toliau – NVO) sektoriaus veiklos gebėjimus ir institucinį stiprinimą, didinti galimybes įtraukti kuo daugiau suinteresuotų pusių formuojant NVO sektorių ir tobulinant strateginio planavimo sistemą, planuojant teikti kokybiškas viešąsias paslaugas. Norint visa tai pasiekti NVO sektorius turėtų vadovautis gerojo valdymo principais. Šių principų taikymas sudaro esmines sąlygas gerovei, ugdymui ir sąmoningumui plėtoti, o taip pat kūrybiškam potencialui bei socialinio kapitalo auginimui.

Lietuvos nevyriausybinių sporto sektorius yra ne išimtis. Šio sektoriaus veikla yra specifinė, o poreikiai, susiję su sporto organizacijų strateginiu valdymu, yra išskirtiniai, nes strategijos įgyvendinimas vyksta keliomis kryptimis vienu metu, t.y. vaikų, sportininkų ir trenerių ugdymas, varžybų bei čempionatų organizavimas, atstovavimas savo sporto šakai regioniniu, nacionaliniu bei tarptautiniu lygiais bei organizacijos administracijos veiklos efektyvinimas.

Kadangi gerasis valdymas yra nuolatinis, pastovus organizacijų tobulėjimo procesas, šiame sąvade bus pateikta bendradarbiavimo su savivaldybėmis geroji praktika: 3 (trys) Lietuvos gerojo valdymo principų taikymo praktikos ir aprašytos 3 (trys) užsienio šalių gerojo valdymo principų taikymo praktikos. Surinkus ir paviešinus Lietuvos ir užsienio šalių gerąsias praktikas bus plečiamas ir gerinamas Lietuvos sporto federacijų sąjungos narių viešojo sektoriaus bendradarbiavimas bei stiprinamas dalyvavimas viešosios politikos sprendimų priėmimo procese. Tai leis abipusiai tobulėti ir dalyvauti demokratiškų sprendimų priėmimo procese, tobulinant gerosios valdymo praktikos sporto organizacijose principų įdiegimą.

Nevyriausybinų organizacijų ir vietos valdžios institucijų bendradarbiavimo samprata

Savivaldos institucijų ir nevyriausybinų organizacijų bendra veikla abipusiems tikslams pasiekti vadinama įvairiais pavadinimais: partneryste, aljansu, bendradarbiavimu, koalicija, sąjunga, tinklais, kooperacija. Tačiau „bendradarbiavimas“ yra plačiausia sąvoka ir apima penkis tarpusavio sąveikos tipus: tinklus; kooperaciją; partnerystę; koalicijas; integracinį bendradarbiavimą. Bendradarbiavimo tipas nustatomas pagal tarpusavio pasitikėjimą, bendros veiklos koordinavimą bei išteklių pasidalijimą tarp dalyvių. Praktikoje šiuos modelius atskirti vieną nuo kito yra gana sudėtinga, nes trūksta bendradarbiavimo teorijų, terminų bei kriterijų vienovės ir konkrečių modelių taikymo metodologijų, be to, bendradarbiavimo struktūrų ir procesų prigimtis yra labai dinamiška.

Idealiuoju atveju, nevyriausybinų organizacijų ir savivaldos institucijų bendradarbiavimas yra procesas, kurio metu organizacijos keičiasi informacija, bendrai atlieka užduotis, dalijasi ištekliais ir ugdo viena kitos specifinius gebėjimus tam, kad gautų abipusę naudą ir pasiektų bendrus tikslus dalydamosi riziką, atsakomybę ir atlygį. Bendradarbiavimo proceso esmę sudaro:

- vidinių ir išorinių konsultacijų bei derybų tęstinumas;
- pasidalyta sprendimų priėmimo galia;
- išimtinai „aš laimiu, tu laimi“ sprendimų paieška.

Vietos valdžios ir nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimas turėtų remtis dviem esminiais principais:

- subsidiarumo principas reiškia, kad teisingesnio skirtingos galios struktūrų atsakomybės ir funkcijų paskirstymo galima pasiekti pirmenybę teikiant individui bei jam artimiems socialiniams dariniams didesnių ir galingesnių darinių atžvilgiu;
- socialinės partnerystės principas - bendravimą ir bendradarbiavimą įtvirtinančios struktūros, pagrįstos aiškiais principais ir abipusiais įsipareigojimais, aiškiai apibrėžtos mainų, konsultavimosi ir finansinės paramos teikimo procedūrų.

Partnerystė traktuojama, kaip itin svarbus instrumentas, siekiantis priversti biurokratiją veikti efektyviau bei vystyti naujas politikos - administravimo santykių formas įvairiuose valdžios lygiuose. Partnerystės principas leidžia privačiam, nevyriausybiniam ir valdžios sektoriams,

išnaudojant unikalias kiekvieno jų prigimtis, misijas, kompetencijas, išteklius ir galimybes, sujungti į kryptingą ir subalansuotą bendruomenės problemų paiešką ir sprendimą.

Vietos valdžios ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo modeliai

Bendradarbiavimas svarbus, kaip darbas kartu sutelkiant intelektines jėgas, padedant vienas kitam, susivienijant, veikiant kartu. Bendradarbiavimas - tai ypatinga veiklos rūšis, kuomet ši veikla atliekama dalyvaujant keliems vykdytojams, valdymo subjektams, institucijoms, sistemoms ar net valstybėms.

Analizuojant NVO, kaip tarpininkių ir skatintojų veiklą, būtina pabrėžti tarpinstitucinio bendradarbiavimo svarbą. NVO dažniausiai bendradarbiauja su vietos valdžia, tačiau neatkreipiamas dėmesys, jog valdžios institucijos, kitos vietos organizacijos ar aktyvūs žmonės gali suteikti daug daugiau informacijos, išteklių ir pagalbos nei savivaldybių tarybos ar seniūnijos.

Savivaldybėms bendradarbiauti su savo regiono NVO yra paprasčiau, nes sprendžiamos problemos yra artimesnės, geriau žinomos, todėl vietiniame lygmenyje priimami bendri sprendimai linkę būti praktiški, greičiau įgyvendinami ir mažiau politiški. Vietiniai susitarimai turi tokias teigiamas pasekmes, kaip bendruomenės poreikius atitinkančių paslaugų kūrimas, efektyvesnis išorinio finansavimo naudojimas, vietinių grupių įsitraukimas į aukščiausios vertės socialinių paslaugų teikimą bei bendruomenės poreikių planavimą.

Bendradarbiavimo formos:

- nevyriausybinių organizacijų interesų atstovavimas: tai galimybė NVO atstovams sutartiniais pagrindais dalyvauti savivaldybės politinių struktūrų ir vykdomųjų institucijų veikloje; prie NVO interesų atstovavimo taip pat priskiriamos bendros darbo grupės su savivaldybės atstovais vietos bendruomenės problemoms spręsti, taip pat finansavimo iš savivaldybės biudžeto prioritetų nustatymo grupės;
- finansinė parama: tai NVO vykdomų projektų finansinis rėmimas savivaldybės lėšomis ir finansavimo principų, taisyklių bei tvarkos patvirtinimas;
- nefinansinė parama: tai įvairios kitos materialinės ir nematerialinės bendradarbiavimo formos. Nefinansinė parama gali būti įvairi:

- pagalba, naudojantis savivaldybės technine infrastruktūra, pavyzdžiui, transporto suteikimas, galimybė naudotis internetu, leidimas pasinaudoti savivaldybės konferencijų sale, tai leidžia taupyti ribotas lėšas;
- konsultavimas ir informavimas. Kaip teigiama Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, savivaldybių institucijos privalo jų reguliavimo srityje aktyviai veikiančioms NVO, turinčioms ekspertinį potencialą arba atstovaujančioms visuomenės grupių interesus, nuolat teikti informaciją apie savo veiklą ir konsultuotis su jomis priimant sprendimus. Būtinai turi būti teikiama informacija apie rengiamus teisės aktus ir organizuojamus renginius. Tokiu atveju, NVO savo ruožtu informuoja vietos valdžią apie realią padėtį visuomenėje;
- savivaldybės patalpų suteikimas nevyriausybinių organizacijų veiklai lengvatinėmis sąlygomis – atleidimas nuo nuomos mokesčio, dalies eksploatacinių išlaidų;
- bendros mokymo programos. Tai abipusis susipažinimas su vietos valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų atliekamomis funkcijomis;
- pagalba užmezgant tarptautinius ryšius. Daugelis savivaldybių yra sudarę bendradarbiavimo sutartis su kitų valstybių vietos bendruomenės valdžia, o tai leidžia ir nevyriausybiniams organizacijoms lengviau užmegzti ryšius su užsienyje veikiančiomis panašaus profilio organizacijomis.

Bendradarbiavimas tarp valdžios ir nevyriausybinių sektorių dažnai nevyksta dėl to, kad nevyriausybinių organizacijų stokoja aktyvių lyderių, nesutaria tarpusavyje veikdamos toje pačioje srityje, nesilaiko sutarčių vykdymo. Labai dažnai nesurandama bendros kalbos dėl valdžios ir nevyriausybinių sektorių skirtumų:

Nevyriausybiniam sektoriui būdinga	Valdžios sektoriui būdinga
atskiros nepriklausomos organizacijos; supaprastinta, nehierarchinė struktūra; įvairūs finansų šaltiniai	hierarchinė struktūra; vienas pastovus finansų šaltinis; veiklos procedūros, reglamentuojamos teisės aktų ir reikalavimų;

veikla, tiesiogiai išplaukianti iš žmonių poreikių; nevaržoma procedūrų ir taisyklių veikla labai elastingi taikomieji metodai	nelankstūs veikimo metodai; nedidelė permainų ir pokyčių galimybė tiesiogiai žemesniame lygyje
--	---

Nevyriausybės organizacijos turi visas galimybes iškelti problemas ir bendruomenei ar jos grupei opius klausimus pristatyti viešai bei imtis jų sprendimo ir tam tikros veiklos vykdymo. Tai galima vadinti subsidarumo principu, kai atitinkamų problemų sprendimo iniciatyvos ar veiklos imasi ne vietos valdžios institucija, o patys gyventojai savarankiškai arba nevyriausybės organizacijos.

Nevyriausybinių organizacijų atstovavimą reiktų vertinti, kaip galimybę valdžios institucijoms išgirsti bendrą nevyriausybinių organizacijų atstovų nuomonę. Tokią nuomonę galėtų išreikšti konkreti organizacijų grupė/asociacija visų ar bent jau daugumos organizacijų vardu.

NVO ir savivaldybių bendradarbiavimo pranašumai

Paslaugų teikimas yra svarbi savivaldos institucijų ir nevyriausybinių organizacijų funkcija. Viena vertus, nevyriausybės organizacijos yra kaip „advokatės“ ir „sergėtojos“, kita vertus, jos rengia ir vykdo ir nuo valdžios nepriklausomus projektus. Valdžios institucijos gali pasinaudoti nevyriausybėmis organizacijomis, kaip informacijos kanalais, kuriais nesunkiai gali sužinoti, kokia visuomenės nuomonė apie valdžios vykdomą politiką ir apie tai, ką valdžia turėtų daryti. Todėl, šiuo atveju, bendradarbiavimas yra labiau naudingas savivaldybėms, ypač tada, kai formuojama viešoji politika – tai labai svarbi kontrolės grandis bei savivaldybės veiksmų patikrinimo mechanizmas.

Nevyriausybinių organizacijų įtraukimas į valstybės ar savivaldybės funkcijų įgyvendinimą gali duoti įvairiapusės naudos:

- gerinama viešųjų funkcijų įgyvendinimo kokybė, t.y. nuolatos skatintų vystyti daugiau ir geresnių paslaugų už mažesnę kainą.
- išvengiama tikslų dubliavimo;

- vietos bendruomenės nariai įtraukiami į paslaugų teikimą – daugiausia kaip savanoriai, nors pastaruoju metu įvairiose valstybėse vis daugiau sukuriama pastovių darbo vietų nevyriausybiniam sektoriuje;
- iškilusios vietos bendruomenės problemos sprendžiamos naujais, novatoriškais, dažnai neįprastais, tačiau efektyviais būdais;
- sprendžiamos nepopuliarios, mažai žinomos ar tokios problemos, kurios nebendradarbiaujant su NVO, vietos savivaldoms mažai berūpėtų;
- valdžios ir nevyriausybinių sektorių subjektų bendradarbiavimas leidžia operatyviau ir lanksčiau reaguoti į naujai išskylančias problemas;
- galimybę sulaukti didesnio vykdomų projektų atgarsio;
- lengviau gaunamas visuomenės pritarimas konkrečioms uždavinims;
- NVO dėka apie vietos bendruomenėje išskylančias problemas sužinoma pradinėje stadijoje, tada jos neįsisenėja;
- vietos valdžios institucijos tampa kontroliuojamos;
- nevyriausybinių organizacijų padeda savivaldybėms kurti teisinius pilietinės visuomenės pamatus, stiprina demokratiją;
- nevyriausybinių organizacijų nėra taip susijusios su savivaldybe, todėl per jas žmonės gali įvardyti savo poreikius išargumentuoti permainingą būtinybę;
- galimybę lengviau pritraukti žmoniškuosius bei finansinius išteklius, susidariusioms problemoms spręsti, ir disponuoti laiku.

Apibendrinant, bendradarbiavimas teikiant paslaugas leidžia geriau atsižvelgti į vartotojo poreikius, aiškiau apibrėžti atsakomybę. Taip pat daugiau dėmesio skiriama pasiektų rezultatų įvertinimui. NVO skatinamos laikytis įsipareigojimų ne tik dėl bendrai nustatomų kartu su vietos valdžia skatinimo priemonių ir (ar) baudų, bet ir dėl galimybės teikti paslaugas ateityje. Taigi savivaldybės ir NVO visuomenėje turi tą pačią paskirtį – užtikrinti ir sudaryti galimybę vietos bendruomenei gauti paslaugas, atitinkančias bendruomenės poreikius. Todėl savivaldybių ir NVO bendradarbiavimas leidžia užtikrinti pagrindinių paslaugų teikimą visuomenei (vietos bendruomenei), tobulinti jų teikimo metodus ir gauti informaciją apie naujus poreikius, užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos patikimai ir kokybiškai.

Nevyriausybinių organizacijų ir valdžios institucijų bendradarbiavimas teikiant fizinio užimtumo bei sveikos gyvensenos ugdymo paslaugas

Svarbu pažymėti tai, kad nors valstybinių institucijų ir trečiojo sektoriaus santykiai nuosekliai plėtojasi, tačiau NVO ir valdžios institucijų santykiai vis dar nėra visiškai tvirti. Valdžios sektoriaus atstovai pripažįsta nevyriausybinių organizacijų svarų indėlį fizinio užimtumo bei sveikos gyvensenos paslaugų teikimo visuomenei svarbą, tačiau neretai šios skirtingiems sektoriams priskiriamos organizacijos ne tik kartu įgyvendina įvairius planus, viešojo sektoriaus plotmėje, bet neretai ir konfrontuoja.

Nevyriausybinių organizacijų ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimas, teikiant fizinio užimtumo bei sveikos gyvensenos ugdymo paslaugas, yra nepastovus, kuris priklauso nuo skirtingų vidinių ir išorinių veiksnių. Nepaisant to, fizinio užimtumo bei sveikos gyvensenos ugdymo paslaugų teikimas yra ta veiklos sritis, kuri noriai remiama, į ją mielai įsitraukia savanoriai, kurie nori dirbti vedini geros valios ar pašaukimo. Šiems fizinio užimtumo bei sveikos gyvensenos ugdymo paslaugų teikėjams nevyriausybinių organizacijos kur kas patrauklesnės nei pelno siekiančios ar viešasis sektorius, todėl šias paslaugas teikiančios nevyriausybinių organizacijos nesunkiai gali pasitelkti alternatyvius savo veiklos finansavimo šaltinius. Nevyriausybinių organizacijos kuriasi ir veikia skatinamos iniciatyvos padėti žmonėms, iš arti mato fizinio užimtumo problemas, jų priežastis ir galimus sprendimo būdus.

Lietuvos ir užsienio gerojo valdymo principų taikymo praktika

Atvejo pristatymas nr.: 1.	Gerojo valdymo metodikų tobulinimas „SIGGS“ (Support the Implementation of Good Governance in Sport)
Iniciatyva	Europos sąjunga
Tipas	Erasmus + sporto projektas
Tikslinė grupė	Nacionaliniai olimpiniai komitetai ir sporto federacijos

<p>Santrauka</p>	<p>SIGGS tikslas – skatinti ir remti gerojo valdymo praktikas nacionaliniuose olimpinuose komitetuose bei sporto federacijose, suteikiant šioms organizacijoms konsultacijas ir galimybes tobulėti.</p> <p>Gerojo valdymo principus įdiegusios organizacijos gali lengviau pritraukti valstybės ir privačių rėmėjų finansavimą, dirba efektyviau ir pasiekia geresnių veiklos rezultatų. Gerasis valdymas yra nuolatinis, pastovus organizacijos tobulėjimo procesas. Svarbiausi jo elementai – integralumas ir etiška veikla, aiškiai apibrėžtos veiklos ir atskaitomybė, skaidrumas ir atvirumas, demokratija ir suinteresuotų pusių įtraukimas.</p> <p>Projektu buvo siekiama panaikinti atotrūkį (kalbant apie gero valdymo principų taikymą kasdieniniame valdyme) tarp teorijos ir praktikos, padedant nacionaliniams olimpiniais komitetams (NOK) ir nacionalinėms sporto federacijoms (NF) stiprinti jų valdymą teikiant praktines rekomendacijas apie tai, kaip įgyvendinti gero valdymo principus.</p>
<p>Novatoriškumas ir sėkmės veiksniai</p>	<p>Vienas pagrindinių rezultatų yra novatoriška, lengvai naudojama ir labai išsami savianalizės priemonė, kurios pagrindu parengiamas individualus kiekvienos organizacijos veiksmų planas su praktiniais patarimais, pritaikytais kiekvienos atskiros organizacijos poreikiams.</p> <p>Užpildžiusios internetinį savęs vertinimą, sporto organizacijos (nacionaliniai olimpiniai komitetai, nacionalinės sporto federacijos ir nacionalinės sporto konfederacijos) gali gauti savo stipriųjų ir silpnųjų pusių apžvalgą, įgyvendinant keturis principus: vientisumas, autonomija ir atskaitomybė, skaidrumas ir demokratija, dalyvavimas ir įtraukimas.</p> <p>Dėl trijų pasirinktų trūkumų sporto organizacijos gauna veiksmų planą, pritaikytą jų konkrečiai situacijai. Šiame veiksmų plane pateikiami pavyzdžiai ir konkretūs pasiūlymai atsižvelgiant į</p>

	<p>dabartinį organizacijos išsivystymo lygį. Kiekviename elemente atskirame plane pateikiama visa organizacijai reikalinga informacija, siekiant pagerinti organizacijos valdymą.</p> <p>Visos šios funkcijos buvo integruotos į vieną internetinį įrankį, kuris yra nemokamas ir prieinamas per šią nuorodą: siggs.novagov.com</p> <p>Baigę savianalizę, sporto organizacijos gali sužinoti savo rezultatus per pateikiamus atsakymus ir profilio schemas. Kadangi kiekvienas principas yra padalintas į penkis papunkčius arba antraštes, apibendrinimas leidžia nustatyti stipriąsias ir silpnąsias puses, įgyvendinant dabartinius principus.</p>
Apibendrinimas	<p>SIGGS sukūrė NOC ir nacionalinių sporto federacijų savianalizės įrankį, leidžiantį jiems įvertinti savo valdymo praktiką, gauti atsiliepimus ir konkrečiai jiems pritaikytus patarimus, kaip pašalinti trūkumus.</p> <p>Šis įrankis yra puiki priemonė Lietuvos sporto federacijoms pasitikrinti savo organizacijas ir pritaikyti gautus pasiūlymus ne tik savo vykdomuose valdymo procesuose organizacijos viduje, tačiau padėti gerojo valdymo principus įsodiegti ir tobulinti savo nariams, kurie yra tiesioginės organizacijos, teikiančios paslaugas Lietuvos vietos lygmenyje.</p>

Atvejo pristatymas nr.: 2.	Gerasis valdymas mėgėjiškame sporte (GOOD GOVERNANCE IN GRASSROOTS SPORT PROJECT)
Iniciatyva	Europos sąjunga
Tipas	Erasmus + sporto projektas
Tikslinė grupė	Projekto tikslinė grupė buvo vadovai, politikai ir nacionalinio bei Europos lygio sporto organizacijų vadovai, kurie tiesiogiai dirba

	su pagrindine tiksline grupe, vietos lygmens sporto organizacijų atstovais politikais ir vietos valdžios institucijomis.
Santrauka	<p>Iniciatyvos tikslas – padidinti organizacinius gero valdymo gebėjimus, sutelkiant dėmesį į skaidrumą ir atskaitomybę, ypač atkreipiant dėmesį į regioninį ir vietos lygmenis.</p> <p>Projekto metu buvo parengtos gero valdymo gairės mėgėjiškam sportui. Gairių dokumentas yra skirtas vietos sporto organizacijų vadovams. Gairių tikslas - suteikti prieigą prie konkrečiam sportui skiriamo valdymo šaltinio, kuris pagerins valdymo praktiką organizacijoje. Tai gali padėti sporto organizacijų vadovams sukurti, įdiegti ir palaikyti valdymo sistemą, kuri atitiktų konkrečias vietos visuomenės tendencijas, ir suteikti pagrindinę informaciją gerojo valdymo principų įdiegimui.</p>
Novatoriškumas ir sėkmės veiksniai	<p>Bendras tikslas:</p> <p>Padidinti Europos nevyriausybinių sporto organizacijų gebėjimą skaidriai ir atsakingai valdyti.</p> <p>Specifinis tikslas:</p> <p>Didinti nevyriausybinių vietos sporto organizacijų gebėjimus, atsižvelgiant į mokymosi galimybes. Tvaraus, šiuolaikiško neformaliojo švietimo apie mėgėjišką sportą, sukūrimas ir įgyvendinimas, skirtas organizacijos vadovams. Bei didinti mėgėjų sporto grupės informatyvumą apie gerą valdymą.</p> <p>Įrankis: http://www.goodgovsport.eu/</p>
Apibendrinimas	Sukurtos gairės yra puikus įrankis nevyriausybiniams vietos lygmens sporto organizacijoms, teikiančioms fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo paslaugas, įsivertinimui ir valdymo procesų korekcijai, juos pritaikant vietos lygmeniui.

Atvejo pristatymas nr.: 3.	Gerojo valdymo stiprinimas naudojant e-mokymosi platformą sporto organizacijų vadovams – valdybos nariams savanoriams (“Good Governance enhancement through e-Learning for Sport Volunteer Board Members (GReFORM)”)
Iniciatyva	Europos sąjunga
Tipas	Erasmus + sporto projektas
Tikslinė grupė	Projekto tikslinė grupė yra sporto organizacijų vadovai – valdybos nariai savanoriai.
Santrauka	Iniciatyvos tikslas – tikslas yra didinti sporto organizacijų vadovų bei administratorių gebėjimus ir žinias, suteikiant moksliniais tyrimais pagrįstą gerojo valdymo sporto srityje mokymąsi internetu.
Novatoriškumas ir sėkmės veiksniai	Sukūrus elektroninę platformą, sporto organizacijų valdybų nariai, ypač savanoriai, savo laiku galės sekti mokymo modulius, susijusius su gero valdymo principais (skaidrumas, demokratija, atskaitomybė ir atsakomybė). Teikiant naujausią, į mokslinius tyrimus orientuotą ir į kokybę orientuotą, švietimo paramą Savanorių tarybos nariams, bus sustiprintas geras sporto organizavimo valdymas. Įrankis: http://greform.eu/#
Apibendrinimas	Sukurtas įrankis padės geriau suprasti gerojo valdymo principų taikymo ypatumus ir gaunamą naudą, kuriuos sporto organizacijų vadovai – valdybos nariai galės patobulinti naudojant e-mokymosi platformą, tai nevyriausybinėms vietos lygmens sporto organizacijoms, teikiančioms fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo paslaugas, padės siekiant glaudesnio bendradarbiavimo su jų paslaugų vartotojais ir vietos savivalda.

Atvejo pristatymas nr.: 4.	Darbo grupės Gero valdymo praktikai Lietuvos futbolo federacijoje įdiegti - RAPORTAS
Iniciatyva	Nacionalinė
Tipas	Gero valdymo praktikos įdiegimo Lietuvos futbolo federacijoje
Tikslinė grupė	Lietuvos futbolo federacijos vadovai – valdybos nariai (LFF)
Santrauka	Iniciatyvos tikslas – parengti ir pateikti Lietuvos futbolo federacijai (toliau –LFF) raportą dėl Gero valdymo praktikos įdiegimo Lietuvos futbolo federacijoje
Novatoriškumas ir sėkmės veiksniai	<p>Nauja kokybė ir rezultatai futbolo vystyme Lietuvoje neįmanomi be radikalių ir sisteminių reformų, futbolo bendruomenės, valdžios institucijų ir visuomenės bei LFF požiūrio pokyčių.</p> <p>Pokyčiai būtini, bet jie galimi tik suvienijus visuomenės, LFF ir valdžios institucijų pastangas, visuomenei suvokiant sporto ir fizinio aktyvumo reikšmę, turint modernią, demokratišką ir konkurenciją skatinančią futbolo valdymo struktūrą, valstybės ir savivaldos institucijoms suvokiant savo vaidmenį ir atsakomybę.</p>
Apibendrinimas	<p>LFF išvardino gerojo valdymo praktikos principus, į kuriuos bus kreipiamas dėmesys vertinant gerojo valdymo principų diegimą organizacijoje. Buvo išskirti žemiau pateikiami principai:</p> <ul style="list-style-type: none"> -strategija; -demokratija ir įtraukimas; -skaidrumas; -atskaitomybė; -solidarumas; -sąžiningumas; -efektyvumas ir veiksmingumas;

	<p>-teisinis stabilumas.</p> <p>Taip pat, dokumente yra pateikiamos ir analizuojamos tarptautinės futbolo federacijos rekomendacijos, diegiant gerojo valdymo principus nacionalinėse futbolo federacijose.</p> <p>Šis raportas yra puikus pavyzdys, kaip Lietuvos sporto klubai, vadovaudamiesi nacionalinių federacijų, kurioms priklauso, gairėmis gali suformuoti darbo grupę, kuri būtų atsakinga už gerojo valdymo principų diegimą regioniniame/vietos lygmenyje, prisitaikant prie esamos situacijos individualiai.</p> <p>Raportas: nuoroda.</p>
--	---

Atvejo pristatymas nr.: 5.	Regbio klubo "Vairas" iniciatyva - vaikų dienos centras „Tik tu“
Iniciatyva	Vietos lygiu
Tipas	Bendradarbiavimas su savivalda
Tikslinė grupė	Nepilnamečiai vaikai, iš socialinės rizikos šeimų
Santrauka	Regbio klubo „Vairas“ patalpose įsikūrė Dienos centras, kuriame organizuojamos veiklos gatvės vaikams ir sunkiai besiverčiančių šeimų atžaloms.
Novatoriškumas ir sėkmės veiksniai	<p>Po pamokų dienos centre vaikai ir paaugliai gali kokybiškai praleisti laiką – ruošti pamokas, naudotis kompiuteriu, gauti psichologinę pagalbą, užsiimti sportu ar tiesiog praleisti laisvalaikį.</p> <p>Dienos centre dirba socialiniai pedagogai, sporto treneriai, tad vadovas tikisi, kad vaikai atras būdų įsilieti į bendruomenę.</p> <p>Šia ir įvairiomis kitomis veiklomis, tikimasi vaikus įtraukti į bendruomenę, parodyti pavyzdį, kaip galima prasmingai leisti</p>

	<p>laisvalaikį. Vaikų dienos centre yra įrengta erdvė pamokoms ruošti, kompiuterių klasė, virtuvėlė, erdvi sporto salė ir vonios kambarys.</p> <p>Nuoroda į video: https://www.youtube.com/watch?v=9oCB_8nS3hk</p>
Apibendrinimas	<p>Tai puikus pavyzdys, kaip bendradarbiaujant su Šiaulių miesto savivaldybe, sporto klubas gali praplėsti savo siūlomų paslaugų ratą ir pritraukti vaikus, iš socialinės rizikos šeimų, netik skatinant juos būti fiziškai aktyviais, bet ir neformaliojo ugdymo pagalba ugdyti juos įvairiapusiškai.</p>

Atvejo pristatymas nr.: 6.	<p>Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (LTOK) bendradarbiaudamas su TOK į lietuvių kalbą išvertė bendruosius gerojo valdymo principus.</p>
Iniciatyva	<p>Nacionalinė</p>
Tipas	<p>Gerojo valdymo normų ir rekomendacijų rinkinį</p>
Tikslinė grupė	<p>Lietuvos sporto federacijos</p>
Santrauka	<p>Laikantis „Olimpinės darbotvarkės 2020“ rekomendacijų, Tarptautinis olimpinis komitetas siūlo sąrašą principų ir elementų, kuriuos turėtų pripažinti ir, kurių turėtų laikytis nacionaliniai olimpiniai komitetai bei kompetentingos valdžios institucijos. Nacionaliniams olimpiniams komitetams taip pat pateikiami Bendrieji minimalūs pagrindinių gerojo valdymo principų įgyvendinimo reikalavimai, į kuriuos įtraukta ir savęs įvertinimo priemonė.</p> <p>Nuoroda į dokumenta</p>

Novatoriškumas ir sėkmės veiksniai	<p>L TOK pateikia veiklos ir finansų planus, finansines ataskaitas, L TOK.LT svetainėje viešinami svarbiausi organizacijos dokumentai, nuolat bendradarbiaujama su žiniasklaida, organizacijos viduje laikomasi „Olimpinės darbotvarkės 2020“ principų, lyčių lygybės rekomendacijų. Žemiau išvardintų principų taikymas L TOK daro lyderiaujančia sporto organizacija gerojo valdymo srityje bei pavydžiu Lietuvoje.</p> <p>Visuotinius gerojo valdymo principus sudaro 8 punktai:</p> <ul style="list-style-type: none">• Taisyklių skaidrumas: aiškūs, lengvai prieinami ir viešinami dokumentai; finansinis skaidrumas, ypač finansinių įsipareigojimų, konkursų procesų, finansinės informacijos atskleidimo, sąskaitų tvarkymo pagal visuotinai priimtus apskaitos principus• Valdymo skaidrumas (darbotvarkė, dokumentacija)• Vadovų skaidrumas (pareigų aprašai, objektyvūs įdarbinimo kriterijai)• Rizikos valdymo skaidrumas• Efektyvi vidinė komunikacija• Dalijimasis atsakomybe (aiškus atsakomybių pasidalijimas, sprendimų priėmimo struktūra)• Atsakomybių kontrolė: aiškios ir reguliarios išrinktų ir paskirtų pareigūnų ataskaitos• Reguliarūs ir teisėti rinkimai• Teisė teikti apeliaciją dėl visų tipų drausminamųjų priemonių• Pagarba mažumoms: teisių į saviraišką ir žodžio laisvę gerbimas
Apibendrinimas	Olimpiniame Etikos kodekse minima, kad „Visi olimpinio judėjimo dalyviai privalo vadovautis pagrindiniais universaliais

	<p>olimpinio ir sporto sąjūdžio gero valdymo principais, ypač susijusiais su skaidrumu, atsakingumu ir atskaitingumu”.</p> <p>Gerasis valdymas yra svarbi pagrindinių olimpinio judėjimo principų dalis. Jo paskirtis – užtikrinti visų partnerių tarpusavio pagarbą ir pasitikėjimą.</p> <p>Tokiais pat principais turėtų vadovautis ir nevyriausybinės organizacijos, teikiančios fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos ugdymo paslaugas savivaldybėse. O savivaldybės savo ruožtu turėtų atkreipti dėmesį ar organizacijos taiko aukščiau paminėtus principus, siekdamas kokybiškų, poreikius atitinkančių paslaugų pasiūlos vietos gyventojams, ir tokioms organizacijoms suteiktų papildomų „taškų“ dalyvaujant skelbiamuose konkursuose.</p>
--	---

Apibendrinimas

Nevyriausybinių organizacijų ir vietos valdžios glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas yra vienas svarbiausių veiksnių, darančių įtaką kokybiškai, kvalifikuotai ir efektyviai nevyriausybinių organizacijų veiklai. Šis bendradarbiavimas pasireiškia per: informacijos teikimą; finansavimo galimybes dalyvaujant įvairiose programose, rengiant projektus; nefinansinę paramą, suteikiant nevyriausybiniams organizacijoms naudotis savivaldybės transportu, patalpomis; šviečiamąją veiklą: dalyvavimas įvairiuose seminaruose, mokymuose suteikia daugiau galimybių veikti kokybiškai, rengti kokybiškus projektus finansavimui iš savivaldybės biudžeto gauti. Bendradarbiavimo barjerai egzistuoja iš abiejų pusių: ir savivaldybės, ir nevyriausybinių organizacijos perdėtai stengiasi pabrėžti savąją svarbą, nėra pilno abipusio supratimo, jėgos nepakankamai konsoliduojamos veikti bendruomenės labui. Savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas daro paslaugas efektyvesnes, jų teikimo būdus – įvairesnius.

Norint racionaliau organizuoti nevyriausybinių sporto organizacijų dalyvavimą neformalaus ugdymo paslaugų teikime, reikėtų jas suburti į kolektyvines, atstovavimu pagrįstas organizacijas. Tuomet būtų racionaliau panaudojami žmogiškieji ištekliai, su savivaldybe komunikuoti būtų galima ne pavieniui. Tokie susivienijimai ne tik užtikrintų sporto NVO veiklos skaidrumą, bet ir suteiktų teisišką bei praktišką galimybę atstovauti sporto NVO interesus. Taip pat, skatinti savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų tarpinstitucinį bendradarbiavimą, remiantis partnerystės principu. Bendradarbiauti, vadovaujantis pasitikėjimo, tolerancijos, atvirumo, lankstumo ir abipusės pagarbos principais bei užtikrinti abipusę informacijos sklaidą.